

05. siječanj

vlukunic@carnet.hr | 24 veljače, 2026

1769. - James Watt patentirao parni stroj

Škotski izumitelj James Watt popravljajući Newcomenov parni stroj došao je na ideju kako ga poboljšati. Patent za zasebni kondenzator naziva "Nova metoda smanjenja potrošnje pare i goriva u vatrogasnim vozilima" dobiven 5. siječnja 1769. godine i danas se smatra jednim od najznačajnijih patenata ikad odobrenih u Velikoj Britaniji. Wattov odvojeni kondenzator bio je najveće poboljšanje napravljeno na parnom stroju uvelike povećavši njegovu učinkovitost. S partnerom Matthewom Boultonom započeo je proizvodnju novog motora koji je završen 1790. James Watt uveo je koncept konjske snage kao mjernu jedinicu za snagu, a po njemu je nazvana jedinica snage vat.

1953. - drama "U očekivanju Godota" prvi puta izvedena u kazalištu u Parizu

Beckettova drama „U očekivanju Godota“ premijerno je izvedena u pariškom kazalištu Théâtre de Babylone te je zapanjila ali i zbunila publiku. Djelo koje istražuje egzistencijalne teme kroz prizmu apsurdna i besmisla ipak je doživjelo brojne kazališne izvedbe. Dramatičar Samuel Beckett, rodom iz Dublina, izvorno je dramu napisao na francuskom pod naslovom „En attendant Godot“. Svojim antiteatrom snažno je utjecao na razvoj suvremenog kazališta, njegova djela doživjela su brojne prijevode, a 1969. godine dobio je Nobelovu nagradu za književnost.

2005. - otkriven patuljasti planet Erida

Američki astronomi Michael Brown, Chadwick Trujillo i David Rabinowitz otkrili patuljasti planet najveće mase – Eridu (poznat je i pod nazivom Eris). Veličine je otprilike kao i Pluton ali je tri puta udaljeniji od Sunca. Njegovo otkriće potaknulo je raspravu koja je dovela do odluke da se 2006. godine pojasi definicija planeta. Pluton, Erida i slični objekti od tada se klasificiraju kao patuljasti planeti čime je broj planeta u Sunčevom sustavu s devet pao na 8. Erida naziv nosi po grčkoj božici svađe, nesloge i borbe, Aresovoj sestri koja se smatra i božicom natjecanja. Ime mu posve pristaje jer je u središtu znanstvene rasprave o definiciji planeta.